

Fædrelandet.

Abonnementspris i Kjøbenhavn 15 $\frac{1}{2}$ pr. Quartal, 5 $\frac{1}{2}$ pr. Maaned, enkelte Nr. 6 $\frac{1}{2}$; udenfor Kjøbenhavn 3 $\frac{1}{2}$ pr. Quartal frit i Huset. Hver Søgne-Aften udgaaer et Numer. Bladets Contoir, Klædeboderne Nr. 101, er aabent om Formiddagen Kl. 11—1.

5te Aarg.

Torsdagen den 18. April 1844.

Nr. 1556.

Indbydelse til Actietegning

paa

Jernbanen fra Kjøbenhavn til Næskilde. (750,000 Specier.)

Industriforeningen her i Staden kan, ifølge kongelig Resolution af 21de Februar d. A., vente allernaadigst Concession paa Eneret til at anlægge en Jernbane fra Kjøbenhavn til Næskilde, og Fortrinsret til Sidebaners Anlæg, naar det forinden 1 $\frac{1}{2}$ Aar godtgjøres, at de fornødne Pengemidler til Banens Udførelse haves til Disposition.

I Kraft af dette kongelige Tilfagn indbydes herved til Deeltagelse i dette Foretagende paa følgende Vilkaar:

Art. 1. En Actieforening dannes under Navn af Det Sjællandske Jernbane-Selskab, med Formaal at anlægge en Jernbane fra Kjøbenhavn til Næskilde, og at forgrene denne over Ringsted mod Vest, Nordvest og Sydøst til de bekvemste Endepuncter, rimeligvis Korsør, Kallundborg og Rønnede, for at bringe Hovedstaden i nær og hurtig Forbindelse ikke blot med de frugtbareste og rigeste Dele af Den Sjælland, men ogsaa, ved Hjælp af de tildeels allerede etablerede Dampskibslinier, med Fyen, Jylland, Holsten og hele det sydlige Europa.

Art. 2. Selskabets første Afdeling bestaaer af 7,500 Actier paa 100 Specier Stk., betegnede med Love-Nr. fra 1 til 7,500.

Art. 3. Indbetalingen skeer i Kjøbenhavn med 5 pCt. af Actiebeløbet ved Indtegning som Actionair, og 5 pCt. i Januar Maaned 1845. De paafølgende Bidrag erlægges med 10 pCt. i hvert Quartals første Maaned, nemlig April, Juli, October 1845, Januar 1846 og saa fremdeles, indtil det Hele er betalt i April 1847. Hvis imidlertid, imod Formodning, Actietegningen ikke, forinden 1ste Januar 1845, i det mindste udgjør tre fjerde Dele af Capitalen i denne første Afdeling, maa det forfaldne Bidrag ikke opkræves, før det Manglende i bemeldte Actietegning er suppleret, og hvis ikke det fulde Beløb af 7,500 Actier ere tegnede forinden 1ste Juli 1845, tilbagebetales det erlagte Prænumerationsbidrag af 5 pCt. uden nogen som helst Afkortning.

Art. 4. For de fire første Indskud meddeles ifkun Interimsbeviser, lydende paa Subscribers Navn, og først ved Præstation af det femte Bidrag eller naar 50 pCt. af Beløbet er erlagt, ombyttes disse med andre, der kunne lyde enten paa Navn eller paa Hænderhaveren, og bære 4 pCt. p. a. Rent af det Indbetalte og de efterhaanden paafølgende Indskud, indtil 11te Juni 1847, efter hvilken Tid Dividenden af Entreprisens Udbytte træder i Stedet for Renten. Hvis ikke disse Indskud til rette Tid prompte præsteres, indkaldes de gennem de offentlige Blade (Kjøbenhavns Adresseavis, Berlingske Tidende, Altonaer Mercur, Börsehalle, og, i fornødent Fald, i preussiske Staatszeitung og the times) til Betaling, forinden en Maaned efter hver Forfaldstids Udløb, imod Godtgjørelse af alle Omkostninger og en Recognition til Selskabets Kasse af 10 pCt. over Beløbet. Skeer da heller ingen Betaling, præscriberes Actieretten, og det allerede Indbetalte tilfalder Selskabets Kasse. I Stedet for den saaledes udgaaede Actie kan en ny udstedes.

Art. 5. Naar 2500 Actier ere tegnede, vil Industriforeningen

sammenkalde i Kjøbenhavn en Generalforsamling af Actionairerne, og, under Ledelse af en dertil valgt Dirigent, forelægge denne Forsamling til Debattering et fuldstændigt Udkast til Statuter for Selskabet. Efter disses Antagelse, og Erhvervelsen af kongelig Confirmation derpaa, foretages i Overensstemmelse dermed Valg paa en Direction, en Bygnings-Ingenieur og andre Embedsmænd, og al videre Bestyrelse fra Industriforeningens Side ophører, ligesom ogsaa al Forpligtelse for Selskabet til Industriforeningen, undtagen hvad angaaer Overholdelsen af de i nærværende Subscriptions-Betingelser fastsatte Bestemmelser, og Skadesløsholdelse for de i Anledning af Selskabets Stiftelse, m. v., havde Udgifter.

Art. 6. Paa den nævnte Generalforsamling skeer Afstemningen saaledes, at Eieren eller Repræsentanten for

1 til 9 Actier	har	1	Stemme,
10 — 19	—	2	—
20 — 29	—	3	—
30 — 39	—	4	— og

saa fremdeles; saaledes at hver fulde 10 Actier stedse giver een Stemme mere, indtil 20 Stemmer, hvilket er det højeste Antal nogen enkelt Person kan afgive. Alle Spørgsmaal afgjøres med simpel Majoritet.

Art. 7. Naar alle 1ste Afdelings Actier ere tegnede og den allernaadigst tilfagte Concession erhvervet, skrives ufortøvet til Udførelse af Hovedbanen fra Kjøbenhavn til Næskilde. Det af Lieutenant v. Dirksen, for kongelig Begning, foretagne Nivellement, i Forbindelse med Ingenieur-Capitain v. Rückers derover afgivne Betænkning, lægges til Grund for en nøiagtig Arbejdsplan, der, efter fornøden Approbation, udføres med al den Kraft og Hurtighed, som Forholdene tillade. Banen maa senest være i fuldstændig Stand til Personbefordring forinden tre Maaneder efter det sidste Actiebidrags Indbetaling, og tre Maaneder derefter bekvem for Godstransport. Samtidig med Arbejdet paa Hovedbanen, eller om muligt før, og forhaabentlig med samme Egl. Understøttelse, som Tilfældet var ved denne, foretages Nivellement og Overslag, samt alle andre fornødne Skridt til Forgøringen over Ringsted og videre.

Art. 8. Samtlige Actionairer i denne første Afdeling af Selskabet have Fortrinsret til det foregæede Antal Actier, som efterhaanden vil blive fornødent til Planens fuldstændige Udførelse, der i Forhold til den calculerede Sum for de fire danske Mil imellem Kjøbenhavn og Næskilde, vil medtage en Capital af circa 3,000,000 Specier, og ingen ny Actionair optages, saalænge de ældre ere villige til Begning; men der paahviler ikke Actionairerne nogen Forpligtelse ud over Beløbet af de Actier, Enhver har tegnet sig for.

Art. 9. Enhver Subscriber er uden videre Erklæring underkastet de her fastsatte Grund-Bestemmelser for Selskabets Stiftelse og de Statuter, som senere af den constituerende Generalforsamling maatte antages. Først naar 40 pCt af det tegnede Beløb er erlagt, staaer det ham frit for at træde tilbage, dog uden Krav paa Godtgjørelse for det allerede erlagte (see § 4), men Modtagelsen af det femte Interimsbevis ansees som en Erklæring om, at han fremdeles underkaster sig Selskabets Love.

Art. 10. Indtegning som Actionair skeer i Kjøbenhavn paa

Dybr. Fr. & Ed. Gotschalls Contoir, Amaliegade Nr. 122, og i de danske Provindser, saavel som i Hertugdømmerne og i Udlandet, hos hvem bemeldte Handelshus dertil maatte bemyndige.

Industriforeningen i Kjøbenhavn, den 16de April 1844.

— Selskabet for Naturlærens Udbredelse forankalter iaar Fremvisninger af følgende pphysske og kemiske Forsøg.

Et galvanisk Apparat, bestemt til at frembringe magnetiske Virkninger, bliver fremvist og forklaret. — Galvanismen frembringes ved to Metaller, Platin og Zink, og to Syrer, Salpetersyre og fortyndet Svovlsyre. Opstillingen er følgende: i et stort Glasbæger sættes en porøs Leercylinder, som fyldes med Salpetersyre, Mellemrummet imellem Leercylinderen og Glasbet bliver fyldt med den fortyndede Svovlsyre; i Leercylinderen sættes en platineret Porcellaincylinder, i Mellemrummet Zinkcylinderen.

Ved Hjælp af to saadanne Apparater forbundne til eet, blive forskellige Metaller glødede og smeltede. Der gjøres opmærksom paa, at Metallernes Ledsmuelighed her ikke gaar frem i samme Orden som ved almindelig Jld; men at denne beror paa den Modstand, de frembyde mod den galvaniske Strøms Gjennemgang, idet de mindre gode Ledere blandt Metallerne opvarmes stærkere og smelte lettere end de bedre. En Messingtraad smelter saaledes lettere end en Kobbertraad, fordi denne er en bedre Leder.

Det samme Apparat tjener til at vise, at en Kobbertraad, som gennemstrømmes af Electricitet, virker magnetisk, idet den tiltrækker Jernfilspaaner.

En stor Jernboile bliver gjort saa stærk magnetisk, at den er istand til at bære sit Anter i en kjendelig Afstand.

En lille electromagnetisk Maskine bliver sat i Bevægelse. Den bestaar af en Hammer, som ved en Electromagnet bliver løstet fra en Ambolt; men naar dette sker, bliver den electricke Strøm afbrudt, hvorved Magneten taber sin Kraft og Hammeren falder ned. Derved dannes Strømmen paany, Hammeren løstes, osv.

Inductions-electricitet. Det vises, at naar man bevæger en Metaltraad forbi en Magnet, saa vil der i denne Traad opstaae en electricke Strøm. For at forøge Virkningen anvendes en overspunden Kobbertraad, som er rullet i en Spiral omkring Magneten.

En galvanisk Strøm frembringes ogsaa derved, at et Stykke Jern, som er ombunden med en lignende Traadspiral, bringes i Berøring med en Magnet eller ribes bort fra denne.

Galvanismen, frembragt paa denne Maade, kaldes Magneto-electricitet. En magneto-electricke Maskine fremvises og forklares.

Man viser, at en Leder, ved hvilken et electricke Kredsløb enten slutes eller aabnes, udøver en Virkning paa andre Ledere. Til at vise dette bruges en hul Træcylinder, hvorom der er viklet to parallelle og med Silke overspundne Kobbertraade. Den ene sættes i Forbindelse med et electricke Kredsløb, den anden med de Apparater, hvorved den modtagne Virkning kan vises. Det findes nu, at hver Gang Kredsløbet slutes ved den ene Leder, frembringes der et Kredsløb af modsat Retning i den anden; men hver Gang det oprindelige Kredsløb aabnes, frembringes i den anden Leder en Strøm af samme Retning som den oprindelige.

Denne Art af electricke Strømme, saavel som Magneto-electriciteten kaldes Inductions-electricitet. — Ved denne frembringes magnetiske Virkninger, Gnister og Stød. Til at aabne og slutte det electricke Kredsløb anvendes et eget Apparat (Commutator).

Chemitypie efter Hr. Pihls Angivelse udføres paa følgende Maade: En med Tefsegrund bedækket Zinkplade raderes og ætzes. Tefsegrunden borttages, Fordybningerne fyldes med et leetsmueligt Metal, og Pladen afsættes for Indvirkning af en fortyndet Syre, der angriber Zinken og lader Tjplingsmetallet blive staaende. Pladerne, saaledes som de efterhaanden nærme sig deres Fuldfærelse, fremvises, tilligemed flere Aftryk, hvoraf eet tages paa Stedet.

Stylographie. Denne Methode er angivet af Hr. Schøller. Man bruger dertil en Plade af en sort, harpiragtig Masse, som overstryges med et fint Solopulver. Igjennem dette Overtræk ridtes Tegningen i den sorte Masse med en tresidet tilspidset Staalstift. Fordybningerne gjøres levende ved Phosphorsølv, og nu udfyldes herpaa en galvanoplastisk Plade, der atter tjener til Model for en ny Plade, som saaledes kan benyttes til Aftryk, hvoraf flere fremvises. For at erindre om Anvendelsen af det galvaniske Batterie til galvanisk Kobberudfældning, forkobbes en Blymedaille.

Farvningsforsøg. Den kolde Indigotype forklares og benyttes til Udfarvning. Dannelsen af Berlinerblaa forklares og Løi farves dermed ved at udfarves i Blodblusalt efter at være beilset med en Jernopløsning. Løi, beilset paa samme Maade, men udfarvet i Compeheudtræk, bliver sort. — For at gjøre opmærksom paa Farvernes Egthed, vises Farveforandring af Lakmos med fortyndet Syre, Opløsning af Berlinerblaa i Kali og Indigos Affarvning med Chlor. — Som Exempel paa Trykfarvning farves hvidt og Berlinerblaa, hvidt paa Indigo og gult paa Indigo.

— Af Aarhus Avis optage vi nedenstaaende ypperlige Arti-

Bidrag til Orientering i Nutidens kirkelige Tilstande.

Af C. Baron Dirckind-Holmsfeld.

II.

Uagtet nu Forf. selv har paapeget det Vage og Rebusøse i Begrebet: almindelig Kirke, vil han dog holde sig paa dette Punct; og for at faae nogen Concretion deri, udhæver han nogle Grundsaandheder, der eksempelvis skulle oplyse, hvad han forstaaer ved „det af Tidens Formationer og Confusionernes omstiftelige Stjæbne uafhængige Indhold af den evangeliske, apostoliske, kristelige Doctrin“. Men dette er naturligvis hverken meer eller mindre end et Par fattige moraliske Begreber, indklædt i den sædvanlige Prædikeform, hvori de skulle have et religiøst Udseende, men hvori de i Virkeligheden blive et Sammenfurium, der hverken har Saft eller Kraft. Thi hvad Betydning kunne vel saadanne ubestemte Sætninger have, som: „Gud er Gudheden eller Kjærligheden selv i dens primitive Fylde, Frelsen betinges af en succesfuld Underkastelse under Loven, idet det Gode — vælges — af den dertil kaldede, i sit Indre ved Guds Kraft oplyvede frie Villie“ (Pag. 8 og 9). Tæster man Blittet paa den første Sætning, er det klart, at den udtaler en fuldkommen pantheistisk Idealisme, hvilket naturligvis ingenlunde er Forf.s Mening. Den anden indeholder i den skønneste, fredeligste Maade 2 hinanden udelukkende Momenter, idet der urgeres, at Villien er fri, og den dog behøver at kaldes og at oplyses af Guds Kraft. Skal det være Alvor med denne Frihed, da maa den Indflydelse, Guds Kraft faaer paa den, være afhængig af, om den vil lade sig paavirke deraf.

Men da er det andet Udtryk kun en Flokkel, et klingende Malm og en lydende Bjælde, og kunde hos en Mand, der driver paa, „at man skal søge og fastholde distinkte Begreber“, bedre være borte. Omvendt vil man fastholde den guddommelige Krafts Indflydelse paa Mennesket, kan man ikke undgaae de Consequenser, den gamle lutheriske Orthodoxi med gediegen Kraft holdt fast paa. Dogmarne om Menneskets fuldkomne Uduelighed til det Gode, om Arvesynd, satisfactio vicaria osv. træde da frem i deres grandiose Omrids, hvorved de rigtignok vise sig i en ganske anderledes imponerende Stikelse, end i Forf.s karrikerede Fremstilling Pag. 13. Men det er intet Under, at hans eget vage Standpunct gjør ham blind for al Consequens. Lignende Sandheder og Selvmodsigelser indeholde de øvrige Sætninger. Vi kunne derfor ikke dele Forf.s Haab om, at de skulle gaae fri for Indsigelser „fra Speculationens Side“, da han vel neppe hører til dem, der sætte dennes Bæsen i at udtale aabenbare Modsigelser under det saa meget yndede Firma af Mediation. Og hvad „den simple Opfatning“ angaar, da vil den, saastremt derved forstaaes det religiøse Gemyss Opfattelse, sikkert ikke finde sig tilfredsstillende ved disse moraliske Gemeinplæge. Ivertimod befrygte vi, at saavel Speculationen, som den simple Opfatning vil finde denne Opfatning temmelig simpel.

Hvor lidet betydende det Indhold er, Forf.s „reelle Begreber og Ansuelser“ have, viser sig især ved hans Opfattelse af den nye Tid. Ved sit boelige Begreb om Kirken lykkes det ham her fuldkomment at stille Sagen paa Hovedet, saa at han vil omdøbe det, der i det kritiserede Skrift kaldes: „den profane Protestantisme“ til „Kirkens Gjenfødselse i Villie, Tro og Gjerning“ (Pag. 11). See vi nemlig nærmere til, i hvilke Phænomener Forf. paaviser denne

tel. Vi vente, at Forslaget, der forekommer os ret egenlig at gribe Tingen an paa den rigtige Maade, hos alle Vedkommende vil finde den varme og virksomme Understøttelse, som det i en saa høi Grad fortjener. Enhver seer let, at det kun ved en meget indskrænket Betragtningssmaade kan falde En ind at kalde et Foretagende localt, hvis Berettigelse er almindelig, og hvis Efterfølgning Tiden af sig selv vil medføre paa andre Steder.

— Aarhus, den 10de April. Vi have i disse Dage læst uforlige Beretninger om den Sørgelid, hvormed Thorvaldsens Jordejærd er bleven festligholdt, og skönt vi staae fjernede fra umiddelbar Deltagelse i den Kjærligheds og Taknemligheds Ytring, hvorved Hovedstaden i eget og Fædrelandets Navn har stræbt at vidne, at Danmark var „Konstnernes Konge“ værdt, at det forstod at staae Gaven fra „Skjønhedens Ypperstepræst“: saa kunne vi dog tilfulde indsee Sandheden af den Paastand, at et saadant Ligtog aldrig før er seet i Kjøbenhavn. En ringe, fattig Mand's Søn fulgt til Jorden af Folkets Fyrster saavel som af Soldatens Mandskab; en Kunstner, en Billedhugger, ledsaget til Graven af de udenlandske Magters Repræsentanter saavel som af Haandværkslaugenes Mestre og Svende; hans Kiste prydet med Krands fra Landets regerende Dronning saavel som fra Stabens endnu skoleføgende Ungdom; Jeslands Søn, i det høie Nordens kolde Vinter hjulpet af det milde Italias Børn med de klare Stemmer; Protestantens Vaare viet til Fred ved Catholicers Afseesang i det skønne fremmede Sprog's klangfulde Toner; Undersaattens Støv modtaget af — Kongen, i Rigets Metropolitankirke, og fulgt af ham som den nærmest Sørgende — sandelig, en saadan Ære er ikke før vist nogen Mand i Danmark!

Det er da vel saare naturligt, at vi forelægge hverandre det Spørgsmaal: hvad har han da udrettet, hvorved han er bleven al den Ære værd? Hvorfor kaldes han Danmarks Stolthed, hvorfor berømmes hans Navn i alle Europas Lande?

Men naar nu Enhver rigtignok har paa rede Haand at svare: jo, han var en udmærket Kunstner, en Meister, hvis Mage Verden ikke har seet i mange Herrens Tider — thi Slikt have vi lidt læst i de offentlige Blade —: saa kommer det dog an paa, om dette Svar virkelig er noget Svar for os, er et tilfredsstillende Svar, et Svar, der nøder vor Forstand til at samtykke i al den Berømmelse, der er lagt paa en Mand, som ene beffestigede sig med at forme smukke Billeder af Leer og udhugge dem i Sten. — Lader os kun rent ud tilstaae, at vor In-sigt, hvad Konstens Værker angaaer, endnu ikke er uddannet til den Grad, at vi med nogen fuld, egen Overbevisning kunne dele al den Hyldest, der er skænket „Konstnernes Konge“. Vi have maaskee en enkelt Gang

Gjenfølelse, da møder os et Sted, hvori han med frisk og varm Følelse udtaler sin Anerkendelse af, hvad der i det sidste Aarhundrede er gjort for Menneskeaaendens frie, alsidige Udvikling. At Folkene have reist sig i Følelsen af deres Menneskeværd, at Videnskaben har frigjort sig fra ethvert udbortes Nag for at bygge Aanden et værdigt Tempel, at saa mangfoldige Kræfter i de mest forskellige Retninger have vort sig, er et sandt Bevis paa, at der endnu er Kraft i Menneskeheden, men kirkelige ere disse Bevægelser ikke. Det er netop karakteristisk, at medens tidligere Kirken var det Baand, der omsluttede og sammenknyttede al menneskelig Stræben, saa har i den nyeste Tid enhver Retning forfulgt sin Bane uden en saadan bestemt Concentration. Netop fordi Videnskaben consequent har stræbt at realisere sin Idee, Sandheden, uden at see til Høire eller Venstre, netop fordi den kun har villet lytte til Fornuftens Stemme, er den kommen i Conflict med den fra en anden Forudsætning udgaende kirkelige Lære. Hvad der hos Forf. viser sig som noget saa Tilfældigt, at han endog vil spille det over paa det personlige, ethiske Gebet, er da begrundet i hele Tidens Retning. Her ligger ogsaa den dybere Grund til, at hin Klage over Geistlighedens Mangel paa Dygtighed til at meddele et fyldigt, kraftigt Indhold, der kunde give en fast Grundvoild for alle Livets Bevægelser, — til at denne Klage netop nu høres. Under al den Emanciperen og Oplysning bliver man fundom noget underlig tilmode, man føler Tilværelsen vasse under sig, man længes efter den gamle Tids faste Tro, og naar man ikke har den, giver man Geistligheden Skyld for, at de ikke kunne fremtrylle den. Dette er imidlertid aabenbart uretsfærdigt; thi som Tidens Sønner kunne de ikke staae noget andet Indhold, end hvad de med Modersmelken have indtaget. Det kan kun være

havt Leilighed til at betragte en enkelt Afsløbning af et eller andet af Thorvaldsens Arbejder; men at der skal bedre Leilighed til at faae Forstand paa slige Ting, at Diet skal øves, Dommekræften skærpes, Følelsen sættes i Bevægelse ved ofte at see, og ved at see Meget — dette behøver ingen nærmere Udvikling. Dog om vi nu ogsaa maae indrømme, at vi ikke forstaae os paa Konstens Meisterværker, tør vi saa derfor søge at trøste os selv ved at henkaste den Bemærkning: „og vi bryde os heller ikke derom!“ — Nei vi tør ikke! Vi tør ikke erklære os for at være saa raare, at vi ikke engang ønske Dannelsen, eller saa indskrænkede, at vi, selvillfredse i vor Bornethed, ikke ville erkende Savnet af denne Dannelse for en Mangel hos os, ikke kalde dens Besiddelse et Fortrin; eller saa indbildske, at vi, fordi vi ikke kunne see ud over vor lille Synskreds, ville underkende alle saavel Oldtidens som Nutidens dannede Folkeslags Dom om denne Dannelses høie Værd. Desuden, naar vi før have sølt os stolte ved at lase udenlandske Vereininger om den næsten kongelige Ære, hvormed den danske Kunstner hædredes paa sine Reiser gjennem Europa; naar vi med hankende Hjerte maatte sige os selv, at det var, som om en stor Seierherre drog igjennem Landene fra Stad til Stad, og allevegne modtoges i Triumf som af sine Egne, men at han dog — var Bor; skulle vi da ikke nu erkende det som Noget for os nedslaaende, at vi selv ikke have Forstand just paa Det, som snart i et halvt Aarhundrede har været vort Fædreland til mest Berømmelse? Naar vi med levende Deltagelse optog Efterreiningen om den berømte Landsmands høitidelige Modtagelse, da han valgte Landets Hovedstad til sit blivende Opholdssted; med Glæde hørte om den mægtige Begeistring, hans Ankomst til Kjøbenhavns Toldbod vakte blandt de ellers for deres Rolighed og Besindighed saa bekendte Danke; naar vi saae Beundringen for hans skabende Konfgeni vore mere og mere, jo flere af hans Værker der fremstillede for Landsmændenes Dine, stige mere, jo oftere disse beskuedes; naar vi med Forbauselse erfarede, at Oldingalderens Snec ikke slukkede den evigunge Genius's Ild, at nye ungdomsfriske Billeder i forøget Tal bestandig paany sprang frem af den mægtige Konfneraands rige Fyld; maatte da ikke ogsaa vi ønske at kjende Noget til disse berømte Værker? Viste Leilighed til at glæde os over dem, til at sole vor Aand hævet, udvidet, forædlet ved Beskuelen af disse Skjønhedens rene Former, hvori det Aandelige ligesom boer, er legemligt udtrykt med høieste Fuldkommenhed? Og naar vi nu endelig oftere have sølt Sørgens og Glædens blandede Taare være vort Dø, medens vi læste, hvorledes den ene Følelse: Vrefrygt for Aandens høie Gave har været mægtig nok til at ophæve al den Forfæls, som ellers her i Verden gjøres og maa gjøres mellem Fyrste og Privatmand; være mægtig til at forene alle ellers saa stridige Meninger til fælles Forherligelse, fæl-

deres Opgave, at blive sig det religiøse Element i Tiden bevidst, og at arbejde paa dets Udvikling og Fremvæxt; men det er naturligvis umuligt for dem at hyde Tiden en concret Religiositet, naar den selv ligger i en Skjæring, hvor de aandelige Kræfter ikke strømme ud fra et religiøst Brændpunkt. Men een Fordring er man berettiget til at gjøre, og det er, at Enhver bør have saa megen Reberlighed og Sandhed i sin Charakter, at han afholder sig fra at stutte sig selv og Andre ved et Bæv af uklare Forestillinger. Dette er just det Stødende hos de fleste Prædikanter, at de staae om sig med bibelske Fløstler, som hverken de selv eller andre tænke sig Noget ved, og som ofte staae i et ganske udbortes, undertiden endog i et exclusivt, Forhold til Talens reelle Indhold. I denne Henseende ere vi fuldkomment enige med Forf. i, at det er Realiteter, vi trænge til, sunde, gediegnøe Tanker i Stedet for tomme Phraser, naturlig Følelse i Stedet for skulstig Pathos. Det kan ikke gjøres til noget Menneskes Pligt, at troe paa en bestemt Confession; men det er Enhvers Pligt, at være sig bevidst, om han troer eller ei, og ikke give sig Mine af en Overbevisning, naar den ikke i Virkeligheden er den Klippe, hvorpaa han har bygget sit Liv. Der er i vor Tid mangfoldige, navnlig Geistlige, der leve i en stærkelig Illusion, de have ikke en umiddelbar, naiv Tro som Grundtionen i deres Tilværelse, men en idelig Tro, der bringer dem til, halv bevidst, halv ubevidst, hvert Dieblit at foregøgle sig et Phantom af Tro. Det moderne Princip, Selobevisthedens, Fornuftens Ugyldighed rører sig hos dem; men de ere for fyndige i de verdslige Ting til ikke at mærke, at de derved komme i Conflict med det kirkelige. De skræmmes da idelig tilbage, og flyrte sig ikke sjelden ind i den crasseste Positivisme. Heraf den angstelige Trangbrytighed hos vore

les Taknemlighedsyttring; mægtig til at samle Folkets Høieste og Værdigste, Mandrigste og Kløgtigste til i Forening med dem, der med Hændernes Arbeide tjene det daglige Brød, i fælles Tug og at bære offentligt Vidnesbyrd om Aandens seirende Magt: saa mener jeg, jydste Medborgere, at den Følelse — mere eller mindre klar — har været levende hos os: „og saa os kommer Thorvaldsen ved; ogsaa vi maae lære at indsee, hvor ved det er, han saaledes i hele den dannede Verden har vundet Scierens Krands. Slet vilde det kun somme fig for os som Danste ikke at vide, hvorfor de fremmede Folkslag prise Danmarks Navn!“

Men nu møder der en stor Vansteligbed, den samme, som er Grunden til at Sandsten for Billedhuggerværker endnu hidindtil er saa aldeles uudviklet i Provindserne: „vi have ingen plastiske Mesterværker; os fattes de Arbeider, ved hvis Betsuelse vort Die kan aabnes for de rene og skønne Former, vor Aand dannes til at kjende det aandigt ædle og høie Præg, en Mesteraand kan paatrykke den haarde Stenmasse. Vi erkjende fuldt, at Sagen staaer os nær; vi ønske at kunne, og føle at vi bør tilegne os ogsaa denne aandelige Udvikling — men en Hovedbetingelse fattes.“

Indsenderen af disse Linier indrømmer ganske denne Indvending fulde Bægt; men desto glædeligere er det ham at kunne meddele, hvorledes det er i Bærk, her i Byen at indrette et offentligt Locale, med de nødvendige Egenfaber, til et lille Museum for Afstøbninger af Thorvaldsens og enkelte andre Arbeider; at denne Plan har været forelagt S. M. Kongen, som naadig har skænket den sit høie Bifald og lovet ved en Gave af Konstværker at bidrage til dens Udførelse; at vor forevige Konfineser ligeledes har været underrettet derom, glædet sig derover og tilfagt sin Understøttelse (et Testaments Exccutorer visstnok ikke ville lade uindløst); at ogsaa Professor Bispen vil forøge Samlingen med Værker fra sin Haand; at Justitsraad Thiele og Professor Hellsch have forfikkret iøvrigt at ville fremme dette Foretagende; og at endelig Alle, man har henvendt sig til om Raad eller Hjælp i dette Anliggende, have vist den største Interesse for dets heldige Fremgang.

Det staaer saaledes til os selv, om vi ville tilegne os en Deel af den store aandelige Skat, hvormed „Skonhedens Høiestepræst“ har beriget Verden; om vi ville hævde ham, der besynges som Danmarks Stolthed, paa den hensigtsmæssigste og derfor herligste Maade: idet vi staae os selv og Bore den Sindet oplysende Nydelse af beundrede Konfineseraandens Magt, der blæser ligesom levende Aande i det døde Leer. Det staaer til os Indbyggere af Aarhus By og Omegn; thi vi maae forene os om at sammenskyde en Sum til Localets første Indretning og til Indkjøb af de nødvendige Afstøbninger — Alt kan naturligvis ikke skienes os. Men Bidragene kunne være af forskjelligt Slags: Haandværkeren yder sin Understøttelse i Arbeide; Skibsrederen overfører os Afstøbningerne fra Hovedstaden; Damernes konstfærdige Hænder bringe gjerne et Offer til at opbygge den Helligdom, hvorfra deres Magt forkyndes; den, der har nogen Indsigt i Konstens Anliggender, vejleder de mindre Kyndige osv. Ingen maa holde sig tilbage fra Deeltagelse i dette Bærk, fordi hans Bidrag forekommer ham

Orthodore, heraf deres Sty for klare, bestemte Begreber. Denne Uklarhed dette Leseri med det Religiøse er den væsentligste Hindring for at komme til en sand Opfattelse deraf, som for at et sundt og inderligt religiøst Liv kan komme til Udvikling. Saalænge man ikke vil tilstaae for sig selv, at de gamle kirkelige Forestillinger og Former have tabt deres Magt over Aanden, er det umuligt at komme til en klar og gediegen Livsanskuelse, umuligt, at det Religiøse kan komme til at spille en værdigere Rolle end i hint Schattenspiel an Wand.

Vi have tilladt os at knytte disse faa Bemærkninger til Forf. s Brochure, fordi det af denne fremgik, at han havde prøvet paa at klare sig vore kirkelige Forhold, men tillige, at han var aldeles desorienteret heri. Og vi troe ikke at feile, naar vi tilskrive hin fejle, slappe Uklarhed, hin svulstige Squadronneren med tomme Formler en væsentlig Deel af Skylden derfor; thi i denne Taae er det i Sandhed vanstelig at adskille Stjerner fra Lygtemænd.

X.

Udgivere: J. F. Siødward og C. Moug. — Ansvarlig Redacteur: C. Moug.

Trykt med Hartigpresse i det Brün nische Bogtrykkeri ved J. E. Lund.

ringe — det var jo just det Skønne ved Mesterens Forbered, at Alle deltog! Ingen holde sig tilbage, fordi han er for ung; tværtimod just for de unge, for de Yngste vil vort Foretagende især blive frugbringende, og — i Sandhed — den Krands den københavnske Skoleungdom slyngede om Konfineserens Kiste, var ikke den mindst betydningfulde! Ingen maa endelig holde sig tilbage, fordi han ikke forstaaer sig paa det, som han jo endnu ikke kan forstaae sig paa — paa Konsten; thi han forstaaer dog fuldt, at han ikke kan, ikke tør fornægte Thorvaldsen; som Dansk glæder han sig dog, naar Danmark berømmes, men høit lyder det jo i disse Tider rundt om gjenem Landet, at Thorvaldsen er Danmarks Stolthed!

Den bispenste Subscription.

Etiden vor tidligere Annonce have vi havt den Fornøielse at modtage en anonym Gave af 300 Rbd. foruden flere mindre Bidrag. Den nye Studenterforening har overladt os Indtægten af to Forestillinger paa Hoftheatret, og ved de Spillendes Velvilje bleve vi satte istand til endnu engang at gjentage Opførelsen. Disse tre Forestillinger have tilfammentagne indbragt c. 1100 Rbd. Desforuden har Studenterforeningen til Fordeel for vor Subscription givet en Concert, hvoraf Indtægten omtrent var 160 Rbd. Den hele samlede Sum er nu voret til 5600 Rbd., hvoraf 5500 Rbd. indstaaer i Sparekassen.

Idet vi saaledes ere rykkede vort Formaal betydeligt nærmere, troe vi med stor Sikkerhed at turde gjøre Regning paa, at de Bidrag, som endnu ere nødvendige for Tilveiebringelsen af den hele Sum, 7000 Rbd., ikke ville udeblive, og vi vove derfor atter at anmode Dem, der maatte ville understøtte vort Foretagende, om at tilfille en af Under tegnede Bidrag eller paategnede Planer.

Paa Comitens Begne

L. Nøsing. A. F. Krieger. B. Delbanco.

Imorgen.

Fredagen den 19de April.

Prædikanterne.

Frue Kirke, Markmann, Kl. 9.

Holmens, Kjerumgaard, Kl. 9.

Helliggeistes, Nielsen, Kl. 9.

Trinitatis, Ulgaard, Kl. 9.

Petri, Dr. Johannsen, Kl. 10.

Frelserens, Tage Schack, Kl. 10.

Det kongelige Theater. „Dakon Jarl“, Tragødie i 5 Acter af Wehlenschläger (Wiehe jun.: Cinar Lambekskalder, den øvrige Rollesætning uforandret), med en til Stykket komponeret Ouverture af Hartmann. Kl. 6. Forbi omtrent Kl. 9½.

Hoftheatret. „Norma“, tragisk Opera i 2 Acter af Bellini. Kl. 7.

Udfilling ved det fgl. Academi for de skønne Konster. Fra Kl. 9—6.

Fremvisning af physiske og chemiske Forsøg i den polytechniske Læreaanstalt. Kl. 12—2 og 5—7.

Dampffibet „Jris“ til Aalborg. Kl. 5 Efterm.

Auction over Bortforpatingen af Oppebørselen af Passagepengene ved Bommen ved Slusefter paa Strandveien. Kl. 12. (Justitsraad Liebenberg.)

Auction i Nybørs Nr. 70 over c. 4100 Tdr. Salttran. Kl. 11. Pafhusforvalter Langeland.)

Auction over Gaarden „Eliselyst“ i Birum. Kl. 12—2. (Fuldmægtig Levin.)

Veiret (17—18).

Botanisk Hæde:	høiest	lavest	middele	Regnmængde.
Barometer	28-6,60	28 4,86	28-5,46	
Thermometer	+10,3	+4,5	+6,7	

Færdigt fra Trykkeriet Kl. 7.